

Daniel Luna: “El govern mexicà, amb el pretext del narcotràfic, criminalitza els moviments socials a través dels mitjans”

L'activista polític Daniel Luna porta 15 anys en defensa dels Drets Humans a Mèxic. La seva lluita comença el 1995 quan l'exèrcit mexicà ocupa la selva degut a l'aixecament de l'Ejército Zapatista de Liberación Nacional (EZLN). Luna pertany al Frente Nacional de Lucha Socialista (FNLS), una organització que ha sofert, des de la seva creació (2006), una persecució constant de les forces l'estat, arran de la seva lluita política i social. La repressió i fustigament duta a terme per l'estat mexicà contra ell i altres persones i organitzacions, l'ha obligat a exiliar-se temporalment i a denunciar internacionalment la seva situació. Daniel Luna denuncia a Periodistes.org la greu situació dels defensors dels drets humans a Mèxic, amb la complicitat i connivència de part de la premsa mexicana.

9/3/2010 – Joan Figueras

Per què estàs a Barcelona?

Jo he vingut a denunciar internacionalment totes la repressió, amenaces i fustigaments a la que hem estat sotmesos per part del govern mexicà degut a la nostra lluita pels drets humans. Principalment arran de dues lluites i reivindicacions: l'energia elèctrica i les disputes agràries a Xiapes.

Ens pots explicar el teu cas?

A finals del 2007 ens assabentem, a través de la premsa, que el govern mexicà havia concedit en l'estat de Xiapes més d'un milió d'hectàrees a 50 mineres estrangeres. El govern mexicà mai va informar els indígenes -propietaris de les terres- d'aquesta expropiació. Els deien que venien d'universitats a investigar el sòl, els van fer firmar convenis, quan no coneixen prou bé l'espanyol. Els funcionaris del govern van violar les lleis agràries, de salut, ambientals, tot plegat per enganyar als indígenes, quedar-se les terres i vendre-les a multinacionals estrangeres. Aquest tipus d'explotació a l'aire lliure provoca tot tipus de malalties en els éssers humans, leucèmia, càncer, i fins i tot la mort, de les quals no se'n va informar a la població. Vam fer tallers d'informació, vam buscar assessoria per la mineria. A part, els pocs llocs de treball que oferien als indígenes, suposaven salaris mínims en comparació dels guanys de les empreses.

Quina és la reacció del govern davant la vostra tasca?

Aquí es on comencen els fustigaments, amenaces, repressió per part del govern federal i estatal. És evident que no els va agradar, vam fer gestions, vam demanar presència d'autoritats ambientals, s'hi van negar. La secretaria federal ja havia donat les concessions i no es podien fer enrere. El govern de Xiapes ens va dir: “Demostri'm amb actes legals el que vostès denuncien”. Nosaltres ho vam complir, però per tal de portar-ho a terme, ens havíem de reunir amb totes les comunitats per fer tots els tràmits, i el govern ens va posar totes les traves possibles. Quan anàvem a visitar les comunitats hi havia controls militars en cada camí, on nosaltres corriem el perill de que ens col·loquessin droga o armes per inculpar-nos en algun delictes. Així és com actuen les forces federals i estatals a Mèxic.

Quin ha estat el paper dels mitjans de comunicació davant aquest conflicte?

El treball de mobilització per part de la població tant local, nacional com internacionalment arran del problema va ser molt gran, i la resposta del govern va ser un increment total de la repressió. L'estat mexicà al maig del 2009, a mi i a 11 activistes més, ens va voler inculpar mitjançant expedients penals, de pertànyer a cèl·lules armades. Els mitjans –controlats pel govern- van començar a linxar-nos mediàticament, a tot tipus moviments socials, ja fossin antiminers, pro-drets humans o fins i tot religiosos.

I quins eren els mètodes?

La premsa estatal, federal i local ens va acusar a totes aquestes associacions de preparar un aixecament armat pel 2010. Diaris com Reforma, destacaven en portada que grups com el FNLS i altres moviments socials, segons un estudi d'intel·ligència militar teníem arsenals amb armes, explosius, que teníem contactes amb grups armats com les FARP, l'EPR, amb el Càrtel del Chapo Guzmán, amb els Zetas. Ens acusaven de tràfic d'armes, de drogues, d'haver matat policies. Fins i tot acusaven el sacerdot Samuel Ruiz (mediador del govern amb l'EZLN), de protegir terroristes, en al·lusió a nosaltres. A Mèxic hi ha una criminalització dels moviments social. Ens van acusar de tot, a tot tipus de moviment social.

Hi va haver algun mitjà que divergís?

El diari La Jornada, la revista Proceso i el Expreso de Xiapas van treure la informació des d'un punt de vista més objectiu. El govern va filtrar un document d'intel·ligència militar a tota la premsa per tal d'inculpar-nos de tots aquests delictes. Si realment fos cert tot això del que ens acusaven, no utilitzarien la premsa sinó que ho haguessin portat a judici. Simplement va ser un intent de criminalitzar-nos a través de la premsa i mostrar-nos davant la opinió pública com a delinqüents.

Per què hi ha aquest intent de criminalització dels moviments socials a Mèxic?

Hi ha varis factors, és una política d'estat federal. Les eleccions del 2006 van ser un frau electoral, en aquell moment hi havia molta inestabilitat a tot el país. Això va provocar que el president Calderón hagués de prendre possessió del càrrec militarment. El primer discurs va ser dirigit a l'exèrcit, un clar missatge polític dient: "Heu estat oblidats per la història, us beneficiaré, però m'heu de recolzar". La guerra oberta que Calderón va iniciar contra el narcotràfic, era un pretext per mantenir l'exèrcit al carrer i protegir-se. No tots els 17.000 morts que el govern de Calderón imputa al narcotràfic ho són. Mèxic viu en un estat d'excepció no declarat.

En quin estat està la llibertat d'expressió a Mèxic?

No es pot exercir el periodisme lliurement a Mèxic. La gran majoria de mitjans estan totalment controlats pel govern. Els polítics empresonen directors de diaris que no són afins. La famosa llei mordassa permetia encausar penalment a periodistes per difamació, això va ser un retrocés històric de més de 100 anys en els drets de la llibertat d'expressió. Això provoca una autocensura en la majoria de periodistes. Per sort la llei es va derogar al cap d'uns anys. El govern amb els seus mitjans controlats utilitza la justícia per criminalitzar organitzacions socials.

Davant d'aquest panorama on són les solucions?

En la pròpia gent, no pots esperar res de les instàncies mexicanes. La Suprema Corte de la Justicia de la Nación, que és la màxima instància de justícia a Mèxic, acaba d'alliberar recentment 20 paramilitars, que ha estat provat que són culpables, això suposa un missatge inequívoc per tots els paramilitars i per la seva protecció i impunitat. Qui pot defensar els drets dels ciutadans? Les mateixes associacions de drets humans. No creiem en la justícia mexicana. La Corte Interamericana de Derechos Humanos és un dels únics ens en el que confiem. La denúncia internacional és un altre via per trobar solucions.

Què hi pot fer la comunitat internacional?

Els estats europeus no s'atreveixen a usar la clàusula democràtica contra Mèxic, perquè els negocis són molt sucosos, al cap i a la fi Mèxic és la desena economia mundial, i hi ha massa interessos pel mig. Els interessos econòmics prevalen sobre els drets civils.

Com catalogaries Mèxic?

Mèxic és un estat fallit, no es un estat com a tal. Mèxic és un narcoestat. El narcotràfic forma part de l'estat des de fa molts anys. Hi ha molts casos d'alts càrrecs encarregats de la lluita antidroga que han estat esquitxats per escàndols de narcotràfic. Socialment el país està polaritzat (PRI-PAN). No hi ha consens en cap aspecte de país. La classe mitjana no està molt ubicada. El país està controlat per 24 famílies de multimilionaris. Hi ha un 60 % d'abstencionisme i un desencant generalitzat. El petroli és la principal font d'ingressos del país, i degut a la caiguda de preus internacionals, no hi ha ingressos. Les remeses són la segona font d'ingressos, i aquestes, degut a la crisi, tampoc arriben. Els pagesos només cultiven per l'autosuficiència alimentària, per tant la terra no dona ingressos. No s'està exportant als Estats Units. No tenim un mínim de sobirania, depenem totalment d'Estats Units. El 60% de la població activa sobreviu per l'economia submergida informal, la venda ambulants que no genera ingressos per l'estat. De què viu l'estat mexicà? Del narcotràfic. És la única font d'ingressos. És a dir que la guerra contra el narcotràfic és per controlar els mercats i els ingressos per sostenir aquest estat fallit.

Què suposaria la legalització de les drogues?

És un tema que s'ha debatut molt. Això és un assumpte de mercat, si hi ha un demandant, hi haurà que l'assorteixi. No es fa res seriós per solucionar el problema, és més un problema que els EUA no volen. La venda d'armes és paral·lela al negoci del narcotràfic i qui fabrica les armes són els Estats Units, els quals fan plans per tenir més ingerències en polítiques nacionals (Pla Màrida, còpia del Pla Colòmbia). El que val la droga a la frontera mexicana, és el 10 % del que val a l'altre costat. El 90 % es queda al nord de la frontera, en bancs nord-americans i paradisos fiscals. Moltes coses se solucionarien legalitzant les drogues, però hi ha molts interessos, per molts costats, perquè això no es faci.

Article de premsa del diari Reforma del dia 9 de novembre de 2009:
<http://www.emedios.com.mx/testigospdfs/20091109/21f0ba-51a6b6.pdf>

Vídeo de l'entrevista:
<http://www.youtube.com/watch?v=qXFbutg6J0s>